

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.

Nr. de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sâr garoad: prima dată 12
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare:

Adăpt abonamentelor, cât și inserțiilor,
nu se poate plăti înainte în Arad.

Valoarea pentru oraș și comitat

Scrisori nerăscălate nu se primesc

Rostul întrunirilor.

Dela un amic al ziarului nostru primim următoarele:

Despre episcopatul român gr. or. se știe pozitiv că a înaintat guvernului memorandum în care se protestează în contra proiectului de lege al ministrului Berzeviczy. Privitor la atitudinea episcopatului român gr. catolic pare a fi o nedumerire la mijloc: nu se știe pozitiv dacă a înaintat memorandum, cu atât mai puțin se cunoaște ziua când s'a trimis acel memorandum ori cuprinsul lui. Așa, că dacă în numărul său viitor „Unirea” nu ne va lămuri, rămâne bine înțeles, că *prelații români gr. catolici n'au înaintat guvernului protest în contra proiectului de lege prin care Berzeviczy vrea să tragă cu buretele peste drepturile noastre autonome bisericești și școlare.*

Un lucru am văzut însă: Românii de ambele confesiuni au protestat și protestează împotriva proiectului lui Berzeviczy. La Dej, corifeii români gr. catolici au dus tonul în înfrunirea de protestare; la Sibiu, protopopul român gr. catolic și vrednicul său capelan au protestat alături de frații lor gr. orientali. Tot așa la Chișineu.

În popor solidaritatea se manifestă deci în chip perfect și rivalitate nu se observă decât cel mult în felul de a-și îndeplini fiecare datoria cât se poate de iute și de bine.

Dacă până aci în întruniri s'au adus însă mulțumiri episcopatului de ambele confesiuni, de aci încolo — după ce se va fi dovedit că prelații gr. catolici n'au înaintat memorandum — însemnătatea întrunirilor — crește.

Să ne explicăm de ce: poporul, și îndeosebi credincioșii bisericii gr. catolice trebuie să stăruiască față de păstorii lor să nu se lase mai prejos decât prelații gr. or. Ear aceasta nu ca și o chestie de mândrie, ci din punct de vedere național nu se poate mai înalt: să se dovedească guvernului absoluta solidaritate a celor două biserici române când vorba e de lupta întru apărarea celor mai sfinte și mai elementare drepturi.

Nu ne permitem adică să calificăm faptul ce ar comite episcopatul român gr. cat. când n'ar merge, în privința asta, paralel cu cel gr. or. Mai ales acum, după ce ghiata e spartă deja prin pășirea rezolută a episcopatului gr. or și după-ce s'a învederat: Românii fără osebire de confesiune sunt toți adinc revoltați împotriva planului lui Berzeviczy.

Împrejurarea că proiectul a fost retras, svonul (care poate fi și tendențios) că Tisza nici nu-l va mai readuce, credem că nu poate îndemna la pasivitate pe înalții prelați. Așa ceva înțelegem că poate fi un pretext pentru cei ce vor să se pună bine cu stăpânirea — cum o face protopopul Lipovei, de pildă — episcopatul gr. cat. are însă în sinul său membrii mult prea luminați de cât să creadă că protestele vor fi

actuale numai când proiectul lui Berzeviczy se va depune earăși pe biuroul Dietei.

Tocmai de aceea, cine ține să-și îndeplinească datoria de Român, acum să protesteze, venind astfel nu numai în ajutorul prelaților cari s'au expus cu bărbăție în lupta mare națională, dar înlesnind chiar guvernului situația, dacă acesta într'adevăr n'ar mai avea intenția să readucă acel proiect la Dietă și s'ar găsi în fața stăruințelor elementelor șoviniste de toate nuanțele. Protestele noastre din toate părțile, cine s'ar încumeta să tăgăduiască: ar contrabalansa stăruințele șovinistilor intoleranți.

Tisza și Românii. Dacă e să credem știrilor primite din Budapesta — cari pot fi puse în circulație pentru anume scopuri, tendențios — apoi ar fi vorba de o schimbare oare-care în politica guvernului Tisza... Nainte de a porni adică în Ardeal, contele Tisza anunță că va da fondul Iancu pentru școala civilă română de fete din Sibiu. Pe drum, întâlnind din întâmplare un preot român rătăcit, apelează la spriginul Românilor... Scoate apoi svonul că se va revoca proiectul lui Berzeviczy, ba chiar ucazul d'acum zece ani al lui Hieronymi ar fi să se revoace.

Românii nu sunt însă naivi să creadă tuturor știrilor necontrolate. La tot cazul, dacă s'ar îndeplini toate cele de mai sus, ș'a-tunci guvernul ar face ceea-ce e o elementară datorie să facă. Întâiu și întâi fondul Iancu

Asasinatul din strada Morgei

de

7

Edgard Poë

(Urmare).

Poliția este zăpăcită din cauza lipsei aparente a mobilului, ear' nu prin grozăvia omorului în sine. Acei oameni sunt incurcați... și prin neputința de a găsi explicațiunea vocilor auzite, pe când în odaie s'a găsit numai corpul domnișoarei Lespanaye și s'au asigurat că fuga era cu neputință în timpul când urcau scara. Și această cameră într'o stare de disordine complectă; acest corp indeseat în coș cu capul în jos; înspăimântătoare rană, groaznicele strivituri de pe corpul bătrinei doamne, tot ce s'a observat, și alte semne despre care nu vom vorbi încă, au fost de ajuns pentru a paraliza acțiunea poliției, dând de rușine nasul atât de lăudat al acestor slujbași. Ei au căzut într'o greșală grosolană, dar' frecventă, confundând extraordinarul cu complicatul. Dar' chiar aceste amănunte sunt atât de puțin în legătură cu mersul obișnuit al lucrurilor, chiar aceste ciudațiuni aduc judecata pe adevărata urmă și conduc la deslegare.

În anchete de felul acesta, nu trebuie să căutăm numai ceea-ce s'a întâmplat, ci ceea-ce s'a întâmplat altfel decât de obicei. În rezumat, ușurința cu care voiu reuși sau am reușit deja, ca să rădic vâlul, este în proporție directă cu greutatea ce întimpină poliția.

Mă uitam la Dupin cu o uimire care mă înmărmurira.

— În acest moment, reîncepu el, privind înspre ușă, aștept o persoană, care fără să fi luat o parte directă la săvârșirea acestui măcel, este amestecat în ea până la un oare care punct. Este foarte probabil, că nu e vinovată de partea scârboasă a crimei. Sper cel puțin, că presupunerea mea este exactă, pentru că chiar pe această supozițiune se întemeiază răspunsul la ghicitoare.

Aștept pe acest om — chiar aci, în această odaie, dintr'un moment într'altul.

Fără îndoială se poate întâmpla, ca să nu vină, dar cea mai înaltă probabilitate este că va veni. Dacă se va prezenta, va trebui să-l ținem aci. Eată pistoale, și știm amândoi, cum să ne servim de ele la ocaziune.

Luai un pistol, în neștire, ascultând cuvintele lui Dupin, ca și când ar fi fost un monolog ce-și adresa singur. Am vorbit deja despre aerul pierdut ce avea în asemenea împrejurări. Cu toate acestea cuvintele sale erau adresate către mine, dar' vocea sa fără să fie șgomotoasă, avea aceeași intonație, ca și când ar fi vorbit cu o persoană cu mult mai îndepărtată decât mine; cât despre privirea sa, ea n'avea nici o expresiune hotărâtă, ci se îndrepta către perete.

— Vocile, care s'au auzit certându-se, reîncepu el, nu erau două voci de femei, eată ceea-ce s'a stabilit într'un mod uniform prin toate mărturiile. Aceasta ne scutește dela început de a căuta, dacă bătrina a ucis pe fica sa înainte de a se sinucide. De altcun nu vorbesc de această ipoteză, decât ca să mă împac cu conștiința, de-oare-ce d-na Lespanaye era departe de a poseda

destulă putere pentru a îndesa corpul fiicei sale în coș în starea, în care s'a găsit. Ea singură era acoperită de rani, care exclud dela prima vedere bănuiala unei sinucideri. Îndoitul omor a fost dar' îndeplinit de o a treia persoană, care nu era singură, și tocmai vocile lor s'au auzit certându-se. Acum, dă-mi voie să-ți atrag atențiunea asupra acestor voci însuși, sau mai bine asupra depozițiilor ce se referesc la ele. Oare într'adevăr n'a găsit în ele nimic deosebit? —

Răspunsei, că toți martorii afirmau la fel, că vocea groasă era a unui Francez, dar' se deschilneau foarte mult în privința vocii a doua, care era ascuțită, sau pătrunzătoare, după unii sau după cei'alți.

— Ceea-ce spui d-ta, răspunse Dupin, se refereste la mărturisiri, ear' nu la ceea-ce era deosebit, bătător la ochi în aceste mărturisiri. N'ai observat nimic, care să le deosebească. Și cu toate acestea deosebirea era reală. Martorii, precum ai zis, sunt unanimi în privința vocii groase: nici cea mai mică abatere. Cât despre ascuțită, încă este oare-care unire; toți au auzit-o: dar' un italian, un englez, un spaniol, un holandez, un francez s'au încercat să dea o idee despre dînsa, și toți au descris-o, ca având un timbru deosebit de limba lor proprie; pentru toți, era o voce străină. Toți o compară nu cu a unui bărbat care vorbește limba lor proprie, ci cu a unuia, căruia această limbă îi e necunoscută. Francezul zice, că e vocea unui spaniol, și pretinde chiar, că ar fi putut ține minte câte-va cuvinte dacă ar fi știut spaniolește. Holandezul susține, că ceea-ce a auzit era franțuzește, dar el nu știe de loc franțuzește și declarațiunea și-a făcut-o printr'un

sunt bani — românesci, adunați cu trudă și greutate, și după cea mai elementară dreptate ei nu pot fi luați dela destinația pentru care s'au colectat.

A doua: e și neserios, ca un prim-ministru, și încă un Tisza, să creadă că poate face impresie ceea-ce vorbește cu un — ră-tăcit. Când întreg neamul românesc protestează contra guvernului Tisza pentru proiectul de reformă școlară, nu poate fi decât un ră-tăcit Românul care iese întru întimpinarea unui astfel de ministru.

A treia: câtă vreme proiectul lui Berzeviczy nu se va retrage definitiv și se mai lasă în vigoare și ucazul lui Hieronymi, Român cu mintea întreagă nu se poate gândi să sprijinească vre-o acțiune de a guvernului. Chiar și după aceea — hotărîtor ar fi ceea-ce ar zice nația consultată după formă și lege.

Memorandul episcopatului gr.-or. rom. înaintat guvernului, apărut deja în ziarul noastre bisericești și naționale, s'a tras și în broșură separată care s'a trimis în toate părțile. O idee bună asta, căci numai printr-o largă propagandă se vor oțeli și cei slabi, ear șovăitorii vor grăbi alături de cei în plină luptă, ca astfel acțiunea de protestare să se continue tot cu mai multă vigoare.

Unde sunt procurorii?

Pe când abia există săptămână în care să nu fim surprinși cu vre-o citație pentru procese peste procese, azistăm la un spectacol, care pune în evidență deplină măsurile extraordinare de persecuțiune ce guvernul pusu-le-a la cale contra noastră.

Este spectacolul ce ni-l oferă presa maghiară. Așa limbaj s'a încetățenit în presa opoziției maghiare, pe care dacă l'am folosi noi în polemica politică, ne-ar înfunda de n'am mai vedeă soarele. Ca specimene de ex.: Redactorul nostru responsabil a fost osândit la 14 zile temniță ordinară pentru că veștejind faptele ilegale ale fibirăului din Sân-Miclăuș, l'a numit: »fibirău nebun.«

interpret. Englezul afirmă, că a auzit nemțește, și el nu înțelege această limbă. Spaniolul susține că a auzit englezește, și susține, că a auzit aceasta din cauza intonațiunii, de oare-ce nu cunoaște limba engleză. Italianul pretinde, că e vocea unui rus, dar' n'a auzit nici odată vorbindu-se rusește. Ce e mai mult, vine un al doilea francez, care e în desacord cu cel dintâiu; pentru acesta e sigur că vocea vorbea italianește, și afirmă aceasta după accent, pentru-că limba însă-și îl e recunoscută. Cât de ciudată și deosebită trebuie să fi fost această voce, pentru a produce mărturisiri atât de discordante, încât cinei mari naționalități din Europa nu au recunoscut-o! Imi vei zice, că vocea putea să fie a unui oriental, unui African. Asiaticii, Africanii nu sunt numărași în Paris, dar' fără a respinge această obiecțiune, voi observa, după un martor, că această voce era mai mult aspră decât ascuțită, că alți doi o numesc foarte repede și neegală; nici unul nu găsește într'însa cuvinte cunoscute.

„Nu știu, reîncepu Dupin, până la ce punct am făcut impresiune asupra inteligenței d-tale. Dar' afirm fără șovăire, că deducțiunile ce se trag în mod logic din această parte, a mărturisirilor, conduc la bănueli, care mă îndeamnă ca să continuez cercetările mele. Vorbesc despre declarațiunile trase în mod logic și corect; nu mă exprim exact: ar trebui să zic nu că sunt legitime, ci că sunt singurele posibile și că conduc în mod fatal la bănuiala, despre care ți-am vorbit. Nu vreau încă să precizez, vreau numai să te înduplec a cugeta ca mine, că este trebuință, este drept, rațional, de a ne face ancheta, de visu, pe loc.

(Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

Pentru asta 14 zile temniță ordinară. Cum se scrie însă în presa maghiară? Vorbind nu despre un fibirău, ci despre președintele Dietei Perczel Dezső: »Omul acesta dacă nu e nebun, atunci e cel mai dezbrăcat de simț omenesc tâlhar.« Ori Lengyel Zoltán în »Függ. Magy.« de eri: »La munca aceasta de călău s'a angajat Körber, la aceasta a fost angajat acest dezbrăcat de ori-ce simț omenesc, strîmător de uzurari și bancrotat Perczel și nebunul în aiurare Tisza Pista.« Tot în »Füg. Magyarország« de eri Nesi Pál, deputat dietal, își încheie un articol: »Față de Tisza și Perczel orice armă e legitimă. Dacă altfel nu se poate învinge, ca pe câni turbați trebuie să faci neprimejdioși.«

Așa se scrie în presa maghiară. Asta ca polemică personală.

În discuțiune de idei, deadreptul provocare la revoluție.

»Függ. M.« de eri, la locul prim, cu litere grase, reproduce un articol din 23 Septembrie 1848 scris de Kossuth Lajos, în care acesta provoca »națiunea« să prindă arma:

»Sus deci la arme, sărman tradat, dar viteaz popor maghiar! Coasă, sapă, topor, fiecare cu ce a e. Răscoale-se cu grămada poporul maghiar« ... La sfîrșit afurisește cu blăstăm din neam în neam pe fiecare Maghiar care nu prinde arma.

După Kossuth Lajos urmează pe pagina următoare Lengyel Zoltán, cu următoarea provocare la națiune: »Chemăm la arme pe milioanele nestrucate ale poporului.«

După Lengyel, deputatul Nesi Pál își îndreapta cuvântul către națiune:

»Trebuie organizată rezistența până ce se poate fără sânge, dar' dacă trebuie să curgă sânge curgă. Rămânțul Ungariei e udat cu sânge, toate drepturile și le-a câștigat prin vărsare de sânge și nici odată n'a putut ajunge la ceva, înainte de-ași vărsa sângele. Cred că nici generațiunea aceasta nu va fi lașă și ticăloasă. Dacă politica aceasta nu va fi curmată, alt rezultat nu poate avea decât revoluțiunea.«

Am reproduces aceste specimene ca Românil să vadă cum pot să scrie cei dela presa maghiară fără să li se clătine nici un fir de păr în cap și ce pățim noi pentru forma nici pe jumătate nu atât de violentă în care scriem noi, sub impresiile zilnicelor multe și mari lovituri.

Nu vrem să zicem să-i înhațe și pe cei dela presa maghiară procurorii, dar' atunci pretindem să ne lase și pe noi în pace, cel puțin atunci când scrisul nostru nu e nici pe jumătate atât de înselebată ca și a celor dela ziarul maghiare, cari afectează pe nedreptățiții.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Arad, 12 Decembre.

Ultima Duminecă, înainte de măsurarea de mâne a forțelor în parlament, a fost foarte agitată și zgomotoasă. Atențiunea țării a fost îndreptată spre cele două centre Murăș-Oșorheiul și Pojonul, cari au intrunit pe beligeranți. Pentru opoziție demonstrația de ieri însă a fost fatală. Un scandal enorm s'a petrecut în Pojon, unde corifeii opoziției Kossuth și Apponyi erau până aci să fie și insultați. La adunare au luat parte și socialiștii, cari au supus la o aspră critică pe însuși corifeii opoziționali. Apponyi a fost numit în hatjocură „kurucz“ de ocazie. Un tumult enorm s'a produs, dar socialiștii fiind în preponderanță, scurta erau s'o tragă kossuthiștii. Adunarea s'a spart fără să fi adus vre-o rezoluție! Scandalul s'a continuat apoi pe străzi, pe cari le-au inundat socialiștii, cântând „Marseillaise“ a

muncitorilor și demonstrând împotriva lui Kossuth și Apponyi. Ambii corifeii cu întreaga-le suită s'a rentors cu proximal tren la Budapesta. Mai lău dase-vor oare că vor face revoluție?

Cu atât mai norocoasă a fost expediția contelui Tisza în Murăș-Oșorhei. Calea până acolo a fost o adevărată cale de triumf. La fiecare stațiune, deputațiunile comandate, s'au prezentat înainte-l, proslăvindu-i-se. În Murăș-Ludoș chiar și protopopul gr.-cat. român T. Deák a ținut de cuviință să-și ducă turma, în frunte-i pășind el și asigurând pe contele Tisza despre devotamentul Românilor. Respunzându-i contele Tisza i-a rugat pe Români, să sprijinească partidul liberal. Și pe la alte stațiuni s'au mai văzut țărani Români, aduși pentru ocazie, dar alt frunța Român, afară de Deák, n'a avut mâncărimea să pozeze. În Murăș-Oșorheiu o mulțime enormă aștepta trenul pe peronul gării. Un șir lung de trăsuri, între spațier de public și călăreți, a condus pe cei sosiți, la otelul „Transilvania“ unde s'a ținut adunarea. Poate impresionat de sărbătorirea aceasta, contele Tisza a rostit aci un discurs, care ca energie întrece pe toate cele rostite până aci. În terminii cei mai violenți apostrofata acțiunea „domniilor voiagiori“ cum i a hatjocorit Tisza, pe Kossuth și pe Apponyi.

Așa s'a terminat ziua de Duminecă, sub auspiciu încurajatoare pentru guvern și deprimatoare pentru opoziție.

Despre adunarea din Pojon se comunică următoarele amănunte:

Arangiatorii meetingului au solicitat și sprijinul social-democrațiilor făgăduindu-le că în proiectul de rezoluțiune vor cuprinde și pretensiunea sufragiului universal; în schimb socialiștii le-au făgăduit că vor participa cinci mii de inși la adunare. S'au și prezentat. Ântâiul orator a fost Kossuth Ferencz. Ahea a rostit cuvintele: Onorați cetățeni! I-a și întrerupt unul:

— Muncitori! Nu cetățeni!

— Acum aud întâia oară, a răspuns Kossuth, că muncitorul nu e cetățean.

— Suntem fără dreptari! Sclavi!

Trei pătrări de oră și-a continuat vorbirea mereu întreruptă de vociferările socialiștilor.

După dînsul a urmat Apponyi, luptându-se cu asemenea inconveniente și cerând sufragiul universal.

După Apponyi s'a ridicat socialistul Grossmann Miksa, spunând cam următoarele:

— Domnii aceștia nici odată nici un cuvânt n'au spus în Dietă în interesul nostru; acum, când constituția lor, care nu e a noastră, e în primejdie, iată-i cerându-ne sprijinul. Acum făgăduiesc sufragiul universal, dar dacă nu se vor ținea de cuvînt, să fixăm bine făgăduielile lor de azi.

Sgomot enorm a urmat acestor cuvinte: socialiștii — și ei erau în preponderanță absolută aprobau frenetic pe Grossmann; după dînsul ahea a mai putut ajunge la cuvînt Kossuth, care s'a lăudat că tată-s-o a câștigat drepturi poporului.

— Nu poporului, ci D-tale, strigau sute de voci.

În fine între zgomot asurzitor președintele adunării, la sfatul lui Apponyi dizolvă adunarea, fără să se fi adus vre-un proiect de rezoluție.

Fiascul a fost deplin. Apponyi, și Kossuth au ieșit apoi pe o ușă laterală, în vreme ce în sală tumultul devenise îngrozitor. Socialiștii au intonat Marseillaise-a, amenințând și îmbrâncind pe cei câțiva studenți cari începuseră „Kossuth nota“.

Cu acceleratul de 6, deputații s'au rentors la Budapesta.

Sfârșitul debutului contelui Tisza, după cum vestesc ulterior ziarele n-a fost așa ca începutul. Scandale mari s'au petrecut și aici, vărsare de sânge chiar. În sală a decurs bine treaba, dar strada a fost infierbântată, înspre sară amerințătoare chiar. În față cu hotelul, „Transilvania“ unde s'a ținut adunarea, opoziții au improvizat o spânzurătoare pe care l-au spânzurat în effigie pe ministrul președinte și luând dela un țaran român, care tocmai ducea un sicriu, sicriul, l-au purtat pe strade, ca emblemă a înfloritoare a sentiimentelor multimi. La plecarea a lui Tisza cordon de miliție și geandarmi a păzit integritatea pielii contelui Tisza și a gardei sale. Tumultul a fost atât de primejdios încât un geandarm a folosit arma ră-nind pe doi demonstrații.

Clarificare.

Dela un fruntaș al vieții noastre publice, care a avut rol însemnat în manifestația deamă de la Chișineu, primim următoarele:

În numărul 225 al foii «Tribuna» într-un comunicat intitulat «Clarificare» și subscris de «Ortodoxul» se zice, că adunarea de protestare din Chișineu aduce omagii și episcopatului gr.-cat. pentru memorandumul dt. 19 Iulie 1904 Nr. 207 înaintat guvernului ungar contra proiectului de lege Berzeviczy-an și iscălit de episcopii ortodocși.

Adevărat, că așa apare din textul adresei publicat în Nr. 224 al «Tribunei».

De aici însă nu urmează, că adunarea și îndeosebi partea inteligentă a adunării n'ar fi știut, că Memorandumul de datul 19 Iulie 1904 Nr. 207 și subscris numai de episcopii ortodocși. Într'adevăr este numai opera acestui episcopat, după cum nu urmează nici aceea, că adunarea — în faptă să aducă omagii episcopatului gr.-cat pentru opera săvârșită numai de episcopatul ortodox.

Neînțelegerea provine din descrierea greșită a adresei, și anume: în punctul al doilea șirul al optălea, după cuvintele «ce au luat în potriiva acestui impilator proiect de lege», urmează «și îndeosebi episcopatul gr.-or. român pentru», ear «anume prin» rămâne afară.

La punctul al treilea a rămas afară după cuvântul «Memorand» cuvintele «al episcopatului ortodox».

Astfel descrisă corect adresa va suna:

Punctul al doilea întreg:

»Iubirea de biserică și neam răsărită din trecutul glorios al națiunii române împodobit cu jertfele pentru apărarea legii și a neamului românesc, își îndreaptă din această adunare fața sa către Prea Sfințitul Episcopat al bisericii ortodoxe și gr. cat. română, căruia îi aduce omagiile pentru vrednică ținută, ce au luat împotriva aceluși impilator proiect de lege, și îndeosebi Episcopatului gr. or. român pentru înaintarea memorandumului dt. 19 Iulie 1904, Nr. 207 M. la ministerul de culte și instrucțiune din Budapesta».

Punctul al treilea întreg sună:

»Adunarea recunoaște de expresiunea credinței și voinței sale opera monumentală, ce o constituie în viața noastră bisericească și națională acest Memorand al episcopatului ortodox».

La congregație.

Facem apel la toți membrii români ai congregației comitatului Arad ca pe ziua de 21 Decembrie n. să fie toți la sedință. În presară se va ține obișnuita conferință la otel «Vas».

Din străinătate.

Miscarea reformatoare din Rusia.

„National Zeitung“ scrie următoarele:

...Firul telegrafic a anunțat că sute de avocați, medici și ziariști s'au asociat, prin manifestații publice, la cererile formulate de conferința neoficială a zemstvirilor, ținută în Petersburg. Această conferință, oficial oprită, de fapt tolerată, consta cam din o sută de membri ai consiliilor celor 36 de guvernamente din interiorul Rusiei, cărora li-se tăiasă în așa chip favoarea deosebită a dreptului de administrație autonomă, în cât consiliile trebuiau să se

mărginească la discutarea chestiunilor veterinare și medicale, a problemelor agriculturii și industriei casnice și în sfârșit a repartizării birurilor. Sub Plehve se luase zemstvirilor și aparența unei independențe chiar în chestiuni cu totul secundare. Insuși Witte a găsit că scopul original al acestor consilii este incompatibil cu principiul statului absolutist... Zemstvirile vedeau bine că cu organizarea lor vor pierde simburile în jurul căruia s'ar putea odată, în timpuri mai favorabile, să se cristalizeze o autonomie mai largă; dar, de altă parte, simțeau că nu mai pot aștepta aceste timpuri. Era vorba deci ca acum, printr'o acțiune repede, să se folosească de toate mijloacele recunoașterea, în urma războiului, de către cercurile conducătoare, că actualul sistem nu mai poate fi îngreunat; agitația produsă printre populațiune din cauza mobilizărilor; dispariția lui Plehve și numirea lui Sviatopolk-Mirski, om înțelept și bine-voitor.

Negreșit că în zemstvirii se află și oameni cari sunt contra unei înlocuirii pripite a auto-crației printr'un sistem reprezentativ; în zemstvirii tocmai se știe cât de puțină încredere se poate pune în simțul politic al țaranului rus. Dar chiar dacă fructele nu sunt coapte deplin, trebuia să fie prinse, ca să nu dispară pentru totdeauna în depărtări neguroase. Astfel și aceste elemente plecară la congresul din Petersburg și se făcură solidari cu manifestația colegilor lor mai sanguinici... Sub Plehve lucrurile se înăspriseră așa de mult, în cât sau trebuia să se îngroape cu zemstvirile ori-ce speranță de viitor, sau să se aleagă trecerea imediată la sistemul reprezentativ, cu toate pericolele sale ce nu trebuie tăgăduite. Majoritatea inteligenței ruse preferă cu drept cuvânt răul din urmă mai mic și astfel se explică manifestațiile surprinzătoare, declarațiile de solidaritate cu cererile zemstvirilor, ale atâtor bărbați cu vază, serioși, culti, ce ocupă funcțiuni și demnități, sunt profesori la școli superioare, etc.

Dacă Sviatopolk-Mirski posedă în adevăr dibăcia pe care i-o atribuie amicii săi, atunci ar trebui să caute a da atâtea garanții pentru menținerea independenței fiecărui consiliu județean, în cât totalitatea zemstvirilor să capete convingerea că situația schimbându-se, o așteptare nu mai poate apărea ca o primejdie. Guvernul are acum să aleagă: sau în o colaborare cinstită cu zemstvirile să creeze un stadiu de trecere, care să conducă la sistemul reprezentativ, sau într'o ultimă furtună să se măsoare cu puterea mișcării interne. E probabil că se va alege prima alternativă. Curentelor ce nu pot fi stăvilite, trebuie să li-se creeze o albie, pentru ca să nu distrugă tot în calea lor...

Un conflict Austro-turc. Se vorbește încă de zilele trecute despre un viu conflict ce s'ar fi produs între Austria și Turcia din cauză că aceasta din urmă a voit se impue la taxa timbrului poșta austriacă. Cabinetul din Viena era atât de iritat în cât dăduse ordine ca mai multe vase de război să fie gata pentru a și pleca în apele turcești.

Acum în privința nașterii aceluși conflict circulă mai multe versiuni.

Cea mai nouă ar fi următoarea:

Autoritățile pe baza noii legi a timbrului, reclamară taxa timbrului pe pachete. Poșta austriacă refuză; vama la rândul ei refuza pachetului consulatului austriac, și atunci se întâmplă distrugerea lor. Din această cauză urmă o violentă ceartă între consul și cavazii lui și zapcii turci. Aceștia au făcut uz de arme. Câți-va cavași au fost răniți.

După știrile cele mai noi, conflictul ar fi acum pe cale de aplanare. Aceasta s'ar face în modul următor: Turcia va dispune destituirea directorului oficiului vamilor, și al secretarului general al oficiului vamal, și va trage la răspundere pe majorul de jandarmi Hussein. În felul acesta se crede că conflictul care l'a început se pă-

rea a fi atât de grav, se va sfârși prin destituirea funcționarilor superiori de mai sus amintiți.

Războiul ruso-japonez.

Deși flota Balticeii se află acum la 1000 kilometri de teatrul de război, totuși ea nu apasă câtuși de puțin asupra hotărârilor consiliului superior de război din Tokio. Aici sunt mai mult preocupați de rezultatele cari se așteapte dela întreprinderile și atacurile furioase ale generalului Nogi la Port-Arthur. Tunurile grele de asediu montate pe colina de 203 metri, cucurită cu multe jertfe, au nimicit mai întregă flota rusă blocată în port. Cu toate acestea rezistența garnizoanei n'a putut fi până acum înfrântă.

Apropierea escadrei Balticeii silește pe Japonezi să se ocupe de eventualitatea când Rosdestwensky ar sosi în Marea galbină nainte de ce ar cădea Port-Arthurul. În acest caz negreșit, că comunicația dintre Corea și Japonia ar fi îngreunată. Drept aceea la Tokio ținând cont de această eventualitate, intendența caută cu mare zor să transporte proviziuni pentru mai multe luni, ca la cas, că admiralul Togo ar sucomba, armata terestră să se poată subținea timp mai îndelungat și să opereze cum îi va da norocul, până ce se va decide definitiv cine să aibă supremația pe apele Extremului Orient: Rusia ori Japonia.

Presupunând că flota lui Togo ar deveni înfrântă cu desăvârșire, ceea ce este mai mult ca improbabil, considerând din ce material se compune forța maritimă a Rusiei, atunci armatele japoneze n'ar avea alta de făcut decât a se retrage în Corea, ear Port-Arthurul ar deveni deblocat, prin ce partea pentru Japonia ar fi pierdută fără nici un pic de speranță de a fi recâștigată. Eroismul, spiritul de jertfă, dreptatea cauzei vor face însă, — să sperăm că Japonia să fie scutită de atari urmări regretabile și o vor secunda-o să umilească pentru multe zeci de ani fudulia unor nemernici imperialiști ruși, cari au violat în mod cutezător dreptul ginților și și-au bătut joc de conceptul sfânt al dreptății.

Din parte-le Rușii comit tot posibilul să repare rușinea, ce le întunecă renumele militar de până aci. Escadra lui Rosdestwensky nici n'a sosit la Port-Arthur, așa că nu se poate ști, dacă este slabă ori destul de tare pentru a și măsura forțele cu escadra lui Togo, când imperialiștii din Petersburg, cari compun banda satrapului Alexeiev se ocupă cu idea de a mai trimite și a treia flotă în Extremul Orient. Nu se știe ce va fi în stare să facă atât flota Balticeii, cât și a treia flota rusă, dacă peste tot țarul se va putea decide să mai trimită la Port-Arthur și o adoua expediție argonautică, mai ales în cazul când flota Balticeii ar suferi pe Marea galbină o înfrângere ireparabilă. De asemenea nu se știe afară de admiralitatea japoneză, ce valoare are întreaga flotă japoneză.

Dacă acestea sunt chestii, la cari nu se poate da un răspuns sigur, apoi aceea este incontestabil, că flota rusă dela Port-Arthur, de care Rusia a legat atâtea speranțe la începutul campaniei, mai ales când comandamentul asupra ei îl luase generalul Macharof, nu mai există.

Correspondență.

Ședința festivă a societății „Petru Maior“.

Budapesta, 11 Dec. 1904.

— Impresii. —

În „Sahara“ sufletească a orașelor mari — căci pustiul asta sufletește îl trezește în sufletul fiecărui șgomotoasa viață a unei capitale — conveniri, întruniri mici, ori mai mari sunt fericite oase pentru cel ce găsește și caută plăcere în o viață socială. Ear când acestea conveniri sunt românești, spiritul și-e transportat în regiuni mai înalte. Sunt atâți Români în capitală, cari duc o viață de sobol singuratic în marea străinilor! Credeți, că se află vr'unul, care nu s'ar afla bucurios din timp în timp în o societate românească de tineri universitari, cari ar da coloritul, ear bătrînii tonul cuviincios al petrecerii?

Judecând în chipul acesta s'ar aștepta ori și cine ca la prilejuri, ea și acela, când societatea română universitară „Petru Maior“ invită rezețele frangmente ale coloniei române la o așa petrecere, să nu fie sală, care să-i încapă! Proh dolor! Să mi se ierte atâta neorientare, ce o dovedesc, când scriu acestea. Nu puteam crede, că spiritul străin, care a crescut pe cea mai mare parte a societății românești de aici ar fi putut șterge ori ce dor de viață socială românească. Dar sunt și familii cari arată interes față de prestațiunile universitarilor, cu drag, au venit să-și petreacă împreună cu ei o seară și s'au depărtat cu un suvenir plăcut — după cum însuși o ziceau.

Căci ședința festivă, aranjată de societatea „Petru Maior“ în memoria fericitului ei patron, s'a ținut în prezența unui număr public, între cari notabilități ale capitalei împrumutau aer sârbătoresc seratei.

Succesul moral a fost neașteptat, mulțămia străduinței neobosite, ce și-a dat-o în arangiarea seratei comitetul dimpreună cu președintele ei, dl Ioan Christian, rigorosant med., care în cuvinte alese declară ședința de deschisă. Urmă programul bogat și variat. Căntece românești, de N. Popovici și Murășan, pe cum și înalte compoziții străine, executate cu virtuozitate de artist, aflară un răsănit binefăcător atât în inimile celor doritori de muzică românească, cât și în ale celor-ce din curiozitate poate adoară subtile produse străine. Era un cutremur de aplause în sală la sfârșitul fiecărei piese de cor și coriștii în frunte cu harnicul lor conducător dl Domide, rig. med. consequent fură rechemați. Prestațiunile orchestrei au fost superioare.

Dl Vasu, stud. jur. acompaniat la pian de dl Jorga, med. cântând frumosul „Vorrei morire“ dovedi rutină deosebită și făcu o așa adâncă impresie, că trebui să cedeze viforului de aplause și acompaniat de dl Domide, captivă în așa măsură publicul cu „Fă Marișo un' te duci“? că nu mult a lipsit să fie silit a pași a 3-a oară pe bină.

Șchița d-lui Seb. St. nca a plăcut prin limbajiu-i frumos; e povestea veche și totuș nouă a fetei din sat, care e oprită a fi soția celui pe care-l are drag. Ear, când în fine acela după mai multe peripeții, prin care-l face autorul să treacă, moare: fata înnebunește.

Un punct solemn al seratei fu lucrarea dlui Minea: „Curentele culturale la noi în secolul XVIII“. Fiecare era convins, că va auzi o frumoasă lucrare, căci numele dlui Minea promitea aceasta. Și de astă dată dădu dl Minea mai mult, decât a promis, deși promisese mult.

Tema fu actuală. Vorbindu-se de obârșia culturii noastre s'a vorbit frumos de școala din Blaj, deschisă acum 150 de ani, și-a arătat importanța ei și cu asta în general importanța școlilor la întemeierea și continuitatea culturii naționale a unui popor. Binefăcătoarea influință polonă, ce aprinsese o lumină modernă în sufletele moldovenești rămase fără ecou puternic; să pierdu chiar în țara-i de naștere, Moldova, nefiind reprezentată și prin școli românești, ce ar fi fost sălaş culturii în vremi prielnice, ca și în impre-

jurări de răstriește. Vine epoca grecească; totul să grecească în principate. Nici în Muntenia nu se mai aduce o cultură mai înaltă apuseană de nimeni. Cultura grecească străbate tot mai adânc așa ca la sfârșitul sec. 18 și începutul sec. 19 să putea vorbi în principate, — după cum zice dl Minea — de *misonism cultural, literar*. Fiind expresia înaltă a culturii în țări române, greacă, limba românească era considerată incapabilă de a prinde în rudimentarele-i forme succesele apusene, cu care se făcuseră cunoscuți deja Românii transcarpatini.

Vorbește apoi dl. Minea de curentul ardelenesc cu el în legătură foarte frumos despre școala din Blaj, și-l aduce în legătură cu ideile filosofice ale timpului. Se desvoaltă adecă la sfârșitul sec. 18-lea, când devine numai mai generală filosofia genetică dintre reprezentanții căreia aminteste dl Minea pe Iean Bodin, ea pe cel mai vechi, apoi pe Montesquieu, Winckelmann, Herder, Goethe. Curentul ardelenesc întemeiat conștiu ori inconștiu pe ideile conducătoare ale timpului aceluia, străbate și peste Carpați. În un timp — ca imperfect să redau vorbele d-lui Minea, după cum în fugă mi le-am însemnat — când cultura românească transcarpatină compusă din vechile forme grecești, și care adoptase și primise deja multe idei din cultura apusană a vremii, în vreme ce cultura aceasta balansa în toate părțile fără să-și găsească un paș, de care să se acațe în nesigura mare a viitorului, veni curentul ardelenesc, care imbarcă pe cei-ce erau amenințați cu peirea în corabia cu standard falfăietor național al sec. 19.

A fost o lucrare frumoasă, singurul defect ce l-a avut, ziceau unii că a fost prea lungă.

Între multe suveniruri plăcute scoborîndu-mă în suflet, găsesc rări ce așa dulce doare, ochi frumoși, priviri galeșe. Mă gândesc . . . să descriu și aceste părți din mosaicul de suveniruri? . . . Poate trebuia să nici nu fac pomenire. . . .

P. S. Apropo! După terminarea programului se începu o adevărată veselie românească. Avurăm cu toții rara fericire de a asculta și auzi pe un mare artist al nostru dl Corfescu, membru al operei din București.

† Nicolau Cristea.

Primum următorul necrolog:

Gavril, Teodor și Georgiu Cristea ca nepoți cu familiile lor, văd. Ecaterina Iosif născ. Cristea ca verișoară cu fit ei Georgiu și Iosif și fiica ei Rosalia cu familiile lor, Ioan și Mihaiu Pantea ca cumnați și Comitetul parochial a comunei bis. gr.-or. rom. din Beiuș în numele lor, a rudeniilor și a nenumăraților cunoscuți anunță cu durere încetarea din viață a neuitatului lor unchiu, văr, cumnat și respective mecenat Nicolau Cristea, proprietar, membr. comit. paroch. a bis. gr.-or. rom. din loc, membr. al senat internat dieces. gr.-or. din loc, membr. fund. al Asociaț. pentru lit. și cult. pop. rom. și membr. în represent. orașenească, întâmplată în urma unui morb scurt azi în 7 Decemvre la orele 1/2 7 d. m. în al 73-lea an al vieții.

Astrucarea osămintelor scumpului defunct se va întâmpla Vineri în 9 Decemvre d. m. la 1/2 2 ore după ritual bis. gr.-or. rom. în cimitirul din loc.

Beiuș, la 7 Decemvre 1904 st. n.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Moartea nemiloasă n'a așteptat să se uște bine țărina de pe care în sinul lor rece adăpostesc rămășițele pământești, în veci neuitaților Demetriu F. Negrean și Paul Papp — și eată, eară se deschide un alt mormânt, să primească pentru eternă odihnă pe alt Mecenat, pe Nicolau Cristea, care va rămânea pe veci neuitat de comuna sa bi-

sericească rom. gr.-or. Căci defunctul testast încă în viață casele sale din mijlocul orașului, valorând la 50.000 Cor. bisericii sale. Casele acestea aduc un venit anual de 2400 coroane. Aceasta nobilă faptă n'are lipsă de laudă.

Serviciul divin s'a săvârșit prin 3 preoți a căror pontificante a fost protopresviterul Vașcoului Vasiliu Papp — care prin o cuvântare foarte potrivită a făcut biografia și meritele neuitatului răposat — scoțând lacrimi din ochii celor prezenți.

Răspunsurile funerare le-a executat corul internatului diecesan rom. gr.-or. din Beiuș.

Pe cât timp va fi suflare românească în comuna noastră se va pomeni cu pietate și recunoștință numele lui Nicolau Cristea din generațiune în generațiune.

Sala.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Decembre 1904.

— **Plecarea regelui din Gődöllö.** Regele și suita Sa, cum se vestește din Gődöllö, Duminecă dimineața la 6 ore și jumătate a plecat cu tren special la Viena.

— **Proces.** »Függetlenség« de azi comunică știrea că pentru vorbirile rostite la Pecica, cu prilejul alegerii de astă-vară, s'a pornit proces numai încontra d-lui Dr. G. Popa. Și contra d-sale numai pentru agitație contra slujbașilor.

Ce paragraf va ști să invoace însă procurorul în această privință? Se vede cât de colo, că întreaga chestie e trasă de păr.

— **Alegeri nimicite.** Cei din fruntea comitatului Aradului au recurs ear la vechia tactică, compromisă de altfel și dovedită ca neducătoare la scop: unelc din *alegerile unde au reușit Românii*, sub fel de fel de pretexte, comisia verificătoare în ședința sa de ieri *li-a nimicuit*.

Astfel au fost nimicite alegerile dela *Cermeiu*, unde reușiseră 5 Români, dela *Totvărădia*, unde reușiseră 2 Români și mandatul unui Român din *Virșand*.

În acelaș timp s'a ordonat cercetare încontra alegerilor dela *Tirnova*, *Agris* și *Sân-Marton*.

Au fost protestate de altfel și alegerile dela *Pecica-Română*, *Bîrzava*, *Otlaca* și *Curtaccheriu*.

— **Koerber n'a demisionat.** Am publicat în numărul nostru de ieri o știre telegrafică asupra demisiei ministrului Koerber, care nu s'a adevărit de oare-ce prim-ministrul Austriei a adus la cunoștința ambelor case ale Reichsratului, că acesta este prorogal.

— **Vânătoare mare** se face la Chișineu, unde oaspeții arhiducelui Iosif sunt între alții și prințul Filip de Coburg, prințul Conrad de Bavaria, și o mulțime de conți și baroni. Eri s'a împușcat, la Bancut, 1268 iepuri, 261 fasan și 149 găini sălbătice.

— **Sternberg — Wolf.** Când mai de unăzi contele Sternberg a vorbit în parlamentul Austriei, Wolf, marele gauner, mereu întreprușea pe orator. Contele a suferit interlocuțiunea până la fine. După ședință s'a pus și-a scris o epistolă lui Wolf, colegului pe care îl tratează în chipul următor.

Dr VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor cvalificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de caușuc. Dinți și dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

„Stimate Domn! D-ta, ai încercat să mă ofenzezi prin întreruperile d-tale, ești, d-ta nu ești în stare să ofenzezi. *Eu mă bat și cu ort-ce porc de căne* (Schweinehund), prin urmare îți vor trimite martorii mei și de oare-ce această funcție nu o pot încredința unor oameni cinstiți, — *voi numi martori dot hamalt.* Conte Adalbert Sternberg.

Măne zi de fapt au și bătut respectuos la ușa lui Wolf dot hamalt, cari vor fi spus în ce afacere au onoare cu *dl Wolf*. Nu se știe ce va fi zis la asta Wolf, căci aci se sfârșește povestea.

— **Un scandal mare** s'a petrecut ieri în sinul congregației comitatului Veszprém. Deputatul guvernamental Dr. Ováry a interpellat adică pe vicespanul Koller dacă are cunoștință de iregularitățile ce a comis fișpanul Kolosváry cu banii publici? Interpelantul a și precizat: nu mai puțin decât 10 casuri de neglijențe grave a enarat. Fișpanul n'a dat adică socoteală de bani ce administra ori că a dat tendențios.

În sinul congregației s'a produs un scandal enorm. Fișpanul abia a putut rosti câte-va vorbe, așa era de zdruncinat. S'a numit o anchetă care să cerceteze afacerile.

— **Ovrei ortodocși** din Arad se agită să întemeieze aici parohie separată și să li-se dea și loc gratis pentru zidirea unei sinagoge, ceea-ce comisia permanentă a orșului a refuzat.

— **Promoțiune.** Dl Emil Pavlovits fiul d-lui Svetozar Pavlovits avocat în loc, a fost promovată în 10 l. crt., de doctor în științele juridice cu distincțiune, la universitatea din Budapesta.

Felicitările noastre!

— **Bani falși.** Poliția a pus mâna pe un lăcătar cu numele Vad Antal, care după multe capacitări a izbutit să înduplece pe un măsar din Szarvas cu numele Blasko András, ca acesta să dea 300 coroane bani buni în schimb pentru 1000 coroane bani falși. Blasko dela o vreme s'a învoit călătorind împreună cu Blasko în capitală pentru a schimba amândoi monetele false pentru bani buni. La gară li așteaptă pe amândoi doi „domni“, cari au dus cu sine pe ambii la o crâșmă, unde l'au îmbătat pe bietul Blasko, căruia apoi i-au furat banii, cu cari cei 2 „domni“ s'au făcut perduți din hirt. Numai Vad a mai rămas acolo, și când voi să scape și acesta, Blasko încep să facă larmă, de oare-ce observă că nu-i sunt banii. În urma asta Vad voi să oia la sănătoasă, dar pe stradă a fost prins. De odată cu căderea în cursă a acestora poliția a mai prins pe doi indivizi, cari aveau ocupația să schimbe monedele false pentru bani buni.

— **A sărit din tron.** Din Szombathely se scorie, că scăpându-i pălăria unui calfă de lăcătar pe când se uită pe fereastra trenului, fără multă zăbavă a sărit din tren, dar așa de nefericit, în cât în urma contuziunilor suferite după puțin timp a murit.

— **O arestare senzațională.** Zilele trecute a arestat la Constantinople doctoresa în medicină Maria Siebold, de origină rusă, medic al haremului defunctului sultan Murad al V-lea.

Ea a fost arestată sub acuzarea că ar fi în posesiunea memoriilor lui Murad, cari ar conține multe lucruri compromițătoare pentru actualul regim.

Poliția turcească afirmă a fi făcut o bună capturare.

Trecutul acestei dame e următorul: în timpul războiului sârbo-turc, dînsa venise împreună cu alți medici ruși, la Belgrad unde fu întrebuițată la spitalul militar. După războiu, fiind expulzată din Serbia din cauza agitațiilor ei politice, d-na Sibold se strămută la Constantinopol, unde practică medicina și anume specialitatea bolilor femeiești. Această activitate nu fu tocmai ireproșabilă: după-ce funcționase ca medic în diferite haremuri, ea ajunse și la femeile sultanului Murad, în haremul căruia ea teuși să fie angajată în mod statornic.

Odată intrată în această funcțiune, d-na Dr. Siebold ajunse și în palatul Tșirigan unde se afla ținut captiv sultanul Murad. Din acest moment amicii sultanului secuestrat o întrebuițară pentru misiuni secrete către el. În încercarea de răpire și reîntronarea lui Murad, care se plănuișe odată, d-na Dr. Siebold jucase rolul principal.

Când, acum de curînd sultanul Murad muri în închisoarea sa, se zvonî că memoriile

acestui povestesc în mod autentic motivele arestării sale și că el ar fi încredințat aceste memoriile unei persoane cu însărcinarea de a le publica imediat după moartea sa. Se mai afirmă că publicarea acestora va face în întreaga Europă o senzație ne mai pomenită.

Poliția primi atunci ordinul de-a da, cu orice preț, de urmele acestor memoriile primejdioase pentru stat.

În urma acestui ordin fu arestată d-na Dr. Siebold. Perchiziția făcută la domiciliul acesteia nu dete însă de nici un rezultat.

Se crede că memoriile fuseră trasportate într'un loc sigur încă înainte de moartea sultanului Murad.

— **Inchiderea universității din Budapesta.** În vederea celor ce vor să urmeze acum cu re-deschiderea parlamentului maghiar probabil, precantul ministru al cultelor reformerul Berzeviczy a dat ordin pentru sistarea prelegerilor la universitate și închiderea semestrului de iarnă. Acum subscrierile se fac cu mare zor, ear partea cea mai mare a tinerimei grăbește către casă, bucurându-se că i-s'au prelungit vacanțele Crăciunului. Numai o parte neînsemnată va rămănea în capitală pentru a colocua și a-și face examenele, așa că nu prea sunt prospecte — cel puțin de ocamdată de noul disordini provocate de către tinerime. Genialul Berzeviczy își poate gratula la unicul său act reușit de când se afla în fruntea afacerilor școlare.

— **Rectificare.** Primiim următoarele: Referitor la cele publicate în prețitul ziar „Tribuna“ Nr. 225 dela 28 Noembre (11 Decembre) 1904 sub titlul „Despre adunarea din Chișineu“ fie-mi permis a notifica la pasagiul, ce privește neparticiparea preoților din Comloș, că fiind bolnav în pat, mi-a fost imposibil a participa în persoană la adunare, cu sufletul însă am fost acolo. — Nu neinteresarea de cauzele naționale a fost deci cauza absentării mele, ci, durere, morbul care m'a deținut legat de pat.

Luând act despre aceasta, Vă rog Domnule Redactor, să binevoii a rectifica conform adevărului, cauza neparticipării mele la adunare.

Virgil Mihulin, preot.

— **O răsunare din gelozie în Jud. Iași. (România).** Opt flăcăi din comuna Rediul Mitropoliei, județul Iași,prinzând pe un turc anume Ali Abdul Ula, l'au schingiuit legându-l și aruncându-l într'o prăpastie.

Jandarmii găsind victima, au transportat-o la spital, însă ea muri pe drum.

Cauza acestei crime este, că turecul iubea pe o fată anume Elena Dumitrescu, provocând prin aceasta gelozia flăcăilor.

Autoritățile au isbutit să prinză pe criminali. Ei au fost aduși la Iași și depuși la penitenciar.

— **Împăratul Wilhelm și Bülow.** Din Berlin se anunță, că împăratul Wilhelm va largi dreptul de moștenire al descendenților cancelarului său în casa seniorilor asupra întregii familii a cancelarului.

— **Panamaua expoziției din St.-Louis.** La împărțirea premiilor expoziției din St.-Louis, s'au întâmplat enorme neregularități. Pe cum se anunță din Nev-York, reprezentantul guvernului statelor unite, senatorul Larter, a aprobat ca direcția opoziției să își dea diplomele în numele comitetului de expoziție, din cauza că la împărțirea premiilor s'au așteptat contribuirea lui. Peste o mie de mortori jură că în treizeci și două mii de casuri s'au împărțit premiile pe baza mituirei.

— **Prin trei continente.** Andrei Kromec a plecat în lume pe jos din Turocz-Szt.-Márton înainte cu patru ani. Duse cu sine numai un căne, nouăzeci fileri și o mie ilustrate. Din aste voia să trăiască. Prin Silezia a trecut în Germania și Olanda, apoi a trecut în Anglia. Aici apoi a stat vagabondând prin țeară până și-a însușit cât decât limba engleză. Aceasta ia fost cel mai mizerabil voiași, că zău lumea nu prea îi cumpăra ilustratele cu propria-i nutră. În Liverpool apoi s'a imbarcat spre America și a debarcat în Canada. D'acoi s'a dus la New-York, ear apoi a parcurs întreaga America dela răsărit la apus și-a ajuns în S. Francisco. În tot locul l'au primit colonierii unguri cu mare afabilitate. De primire ospitală a mai avut parte între indienii. Bani avea în belșug și pentru patru sute coroane și-a luat bilet până la Iokohama. A umblat apoi Japonia întreagă și

în tot locul l'au primit cu prietenie. A trecut apoi în Corea, Fuzan, și tot pe jos a ajuns la Ciemulpo. Atunci încă nu era început rebelul. Din Corea a navigat în Dalni și de acolo pedestru în Port-Artur. Aici sosise tocmai în noaptea erumperii războiului. Aici l'au deținut ca spion japonez, și numai după patru cinci zile l'au eliberat.

— **Măcar dacă m'ați chinuit, autentificați-mi ziarul, zise primarului.**

— **Nol avem gloanțe în corp și d-ta ne molettezi cu astfel de rugări — cu asta l'a respins primarul. D'acoi s'a dus cu trenul în Mincsvang. Aici ear la prins un cazac. Numai prin intervenirea consulului american l'au eliberat. Din Niucsvang s'a dus la Pering apoi pedestru în Sanghai și asta i-a fost cel mai îngrozitor drum. Suferea foame zile întregi împreună cu cănele său care nu l'a părăsit nici pentru un moment. Din Sanghai a navigat pe insula Java. Aici s'a îmbolnăvit de frigur galbene, pentru care apoi s'a dus la Singapose pentru a se cura. Când apoi i-s'a restabilit în cât-va starea sanitară s'a întors la Fiume și de acolo a grăbit acasă.**

— **Regele portughez la Paris.** Din Paris se telegrafează, că regele Portugaliei va face Lună o vizită președintelui Loubet. Joi se va da la Eliseu în onoarea părechei regale un prânz de gală.

— **Despre moartea lui Syveton.** Naționaliștii acuză pe francmazoni că au ucis pe Syveton, astupând cu ziare coșul sobei, pentru ca dînsul să fie asfixiat.

Însă judecătorul de instrucție a constatat că n'a fost la mijloc decât o întâmplare nenorocită,

Soba, care se încălzea cu gaz, era în stare foarte proastă.

Syveton, intrând în cameră, spusese că era acolo un miros rău, însă nu deschisese fereastra.

Corpul lui Syveton, prezintă în frunte niște echimose.

Probabil, Syveton simțindu-se rău, a voit să se ridice ca să deschidă fereastra, însă a căzut leșinat, lovindu-se cu fruntea de colțul biourului.

— **Constituirea pe 1904/5 a societății „România Jună“.** Comitetul societății „România Jună“ pe anul de studii 1904/5, s'a constituit astfel: Demian David, stud. techn., președinte, Iulian Posner, stud. ing., vice-președ., Horia Petra — Petrescu, stud. în litere, secretar I., Ionel Iospeșcu, stud. techn., secretar II., Nic. Mintencu, stud. ing., cassar, Nerva Drăgan, stud. med., controlor, Ioan Popescu, stud. techn., bibliotecar.

— **Armata subterană.** În urma descripțiunilor date de englezi despre armata japoneză dela Sa-ho, aceasta poate fi numită „armata subterană“. Un corespondent scrie următoarele:

Conducătorii armatei japoneze au înainte lor greaua problemă de a îngriji de cartiere de iarnă pentru un sfert de milion de soldați. Există însă posibilitatea de a îngriji numai de un sfert din acest număr. Temperatura cade acum noaptea totdeauna la 20 grade sub zero, și când e vânt, rămănera pe câmp liber are ca urmare necesară moartea.

Autoritățile militare japoneze credeau că Mukdenul va fi pe la jumătatea lunii Octomvre în mâinile lor, din care cauză nu au îngrijit de colibe potrivite pentru soldați. Corturile pe cari le duce infanteria japoneză cu sine nu oferă o apărare contra gerului. Colibe de zăpadă nu se pot face din pricină că întimpul gerurilor mari n'a căzut zăpada mare Soldatul japonez, care nu e perplex când e vorba de găsit mijloace a încercat multe pentru a se apăra de moarte prin degerare.

Există acolo o plantă uriașă „Kiaolian“ care uscată, servește ca pătură de culcat și de acoperire. Această plantă e înaltă de 12—18 picioare, și e tare, e întrebuițată pentru a face corturi în formă de clopote, ale căror părți exterioare acoperite cu tot ce cade la îndemână sunt pentru a împiedica vântul și frigul de a pătrunde într'însele. Un covor de paie de hrîșcă se întinde în cort ca pat.

Aceste corturi au fost foarte folositoare la începutul iernei, dar acum nu mai ajung. Soldații au luat refugiul la locuințe subterane în dealuri. Trupele au săpat în scoborișele dealurilor pivnițe încăpătoare pentru șase oameni. Intrarea e acoperită cu pături și ventilația e redusă la minimum posibil. Soldații dorm aci unul lângă altul, dar sănătatea lor nu suferă de aceasta, starea sănătății fiind excelentă la

trupele japoneze. In locul cârnii pe care trupele o primiau până acum și care era foarte afumată și sărată trupele primesc acum carne mai bună, de oare-ce medicii au declarat, că pastrama sărată produce o mare sete, soldații bând apoi apă, capătă boala „beri-beri“. Orez ridică, orez și pastrama formează alimentele principale. Dimineața soldații capătă ridichi sărate și orez, la amiază pește sărat, legume și orez, seara pastramă ridică și orz.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Românii din Bucovina

— Material biografic —

(Urmare).

III.

„Ori cum să fie, îmbrățișează pe Miculi din parte-mi și-i spune că am mare dorință de a lucra ceva împreună cu el; vre-o operă, sau vre-o scenă istorică, fantastică, romantică, etc., cum i-a plăcea“.

In continuare Alexandri scrie:

„Zici că publicarea muzicii Babei Hârcei¹⁾ te-a nemulțumit, fiind lipsită de cuvintele acelei operete? Trebuie însă să-ți descarci mâna asupra lui Codrescu, pentru că el a făcut cea publicare.²⁾ Eu n'am știut nimica despre dansa până mai deunăzi.

„In volumul ce scot acum la lumină³⁾ îți dedic ție studiile mele asupra poeziei populare fiind că tu ești cel dintâiu care le-ai publicat in gazeta Bucovinei.⁴⁾ Am adunat in acel volum tot ce am scris in proză până acum și am adaos vre-o două piese de teatru nouă, o comedie și un dram istoric in trei acturi,⁵⁾ ce au a se reprezenta in curând. Aș fi dorit mult să-mi încoronez volumul cu hora lui Miculi. — Al tău frate V. Alexandri.

In P. S.: „Am dat fratelui Costaki o colecție a tuturor uvrajelor ce am publicat până acum, spre a le trimite Bibliotecii studenților Români din Bucovina“.

De compositorul Miculi, Alexandri mai aminteste in o scrisoare dela 30 Ianuarie 1865, fiind vorba de poezia sa (Bucovina“. E o scrisoare importantă asta, nu numai pentru că datează din preajma apariției „Foiș societății“, însemnând deci reluarea legăturilor sale literare intime cu Bucovina, dar mai ales pentru amănuntele ce le dă asupra stărei teatrului român din acel timp.

Fiind necunoscută, o dăm in întregime:

Mir-ești, 30 Ianuar, 1865

Iubite Alecu⁷⁾, Astăzi e una din acele zile de iarnă in care focul sobei pare a se mândri de importanța sa, căci el ține locul soarelui. Afară ninge cu viscol, pământul s'au învelit cu o blană albă, o blană însă o ce-ți însușă fiori înghețați; numai câți-va corbi se zăresc negrind și se aud cărând prin aer... Ei rid de gier și trag palme cu aripele lor peste fața ernei. Acum dar e vreme să grăim împreună ca doi vechi amici care au multe de spus.

„Mă întreb cum petrec și lucrez la țeară? Petrec cu mulțumire in compania bibliotecii mele și mă ocup de compunerii dramatice. Am trimis până-acum lui Millo, la București, vr'o 5 manus-

¹⁾ Muzica operetei de Miculi?

²⁾ De sigur numai ca editor. Codrescu a editat și alte lucrări ale lui Alexandri.

³⁾ Volum de care vorbește și mai sus, probabil n'a fost publicat de loc, căci o carte a lui, după proiectul desfășurat aici nu există.

⁴⁾ Retipărite abia in volumul de „Proză“ dela 1876.

⁵⁾ Fără îndoielă: „Cetate: Neamțului“, apărută in același an, in broșură separată.

⁶⁾ Prin Costache Hurmuzaki Alexandri obișnuia să transmită uvrajele sale și altor provinciilor române. La 1852 el dăruiește lui G. Barițiu 28 exemplare din baladele populare pentru „comitetul reuniunii naționale“. Alexandri editorul baladelor acestora, le dăruiește pentru ca să se vândă in favoarea acestei nobile și generoase asociațiuni“. (Scrisoare către Barițiu. Ms. 995 p. 266) — E vorba de reuniunea femellor române din Brașov.

⁷⁾ Scrisoarea reprodușă aici ca și altele, ce le vom utiliza in cursul lucrării, face parte de un nou volum de Scrisori, a căror publicitate va fi îngrijită de H. Chendi și E. Caracalechi.

crise, adică două comedii și trei cântecele comice, și de nu aș fi fost bolnav vr'o trei săptămâni, aș mai fi adăugit ceva la acele opere ușoare.

„Dacă m'ar întreba cineva de ce mă dedau la un șir de lucrări de asemenea natură? voi răspunde că lipsa de artiști capabili, imi tae aripele și mă silesc a mă mărgini într'un cadru potrivit cu puterile trupelor actuale din țeară. Nu ți pot spune, dragă Alecule, ce adâncă disperare simt in sufletul meu, când mă văd lipsit de artiști de talent care să știe a interpreta tot ce aș voi să scriu. Adese-ori, mi s'au întâmplat la Paris, asistând la vre-o însemnată reprezentare dela teatre francais, (sic), să-mi vie lacrimi in ochi, și asta pentru că n'am actori după placul meu! Mă găsesc ca un om culcat într'un pat prea scurt, prea îngust; nu mă pot întinde fără să mă lovesc și să-mi fac vânătăi. Singurul om de un talent adevărat și mare este Millo; prin urmare lucrez mai mult pentru el, și am întreprins o serie de portreturi, de tipuri sub nume de cântece comice, care sunt totdeauna jucate in perfecție. Astfel am făcut:

„Soldan viteazul, Anghelușă doftoroae; Herșcu hoccegiul, Napoila — retrogradul Clevetici — ultra progresistul, Surugiul. Ghirița in Paris, Barbu lăutarul, Gură-Căscată politic, Paraponisitul, Ioan păpușeriul etc.

„Toate aceste sunt monologuri amestecate cu cântece; unele din ele represintă tipuri ce se perd pe toată ziua din societatea noastră, precum: Mama Anghelușă. — Surugiul, — Barbu lăutarul. — Ion păpușeriul... etc. Pentru urmașii noștri ce vor fi curioși a avea o idee de timpul actual, acele cântece le vor înfățișa portretul fotografic. Intru aceasta consistă tot meritul lor.

(Va urma)

ULTIME ȘTIRI.

— Prin telefon. —

Budapesta, 13 Decembre.

Bătăi enorme în parlament. — Opoziția și drabanții. — Biuroul prezidențial și băncile ministeriale rupte bucăți. — Poliția chemată să restabilească ordinea.

După cum eră de așteptat, azi, chiar înainte de a se deschide formal Dieta, scandale nemaî pomenite s'au petrecut. Deja pe la orele 9 înaintea palatului corpului legislativ staționa lume imensă. Se cânta «Kossuth Lajos» și se huiduia guvernul. Pe la 9^{1/2}, când au venit opoziționalii, manifestațiunile colosale au avut loc. Ear guvernamentalii veneau așa zicând pe furis.

La intrarea în Dietă stăteau câți-va drabanți dintre cei angajați să susțină ordinea. Opozanții li-au strigat să părăsească interiorul palatului. Se înțelege, aceștia n'au vrut. Atunci s'a încins o jormală bătaie. Opozanții, in rindul întâiu Ugron și Rákovszky, bărbați tari amândoi, au sărit asupra drabanților, au început a-i lovi și a-i împinge afară. Drabanții s'au apărat, cu mâni și picioare. Palme, pumni și lovituri de picioare s'au schimbat și lupta s'a terminat cu învingerea opoziției, care a gonit afară pe cei câți-va drabanți.

Intrând in sala de ședință, opoziția văzu că drabanții stau in jurul tribunei prezidențiale și a celorlalți din birou, precum și in apropierea băncii membrilor guvernului.

In câte-va clipe se încinse o bătaie sălbatică între opozanți și drabanți. Atacați fiind, aceștia se apărară vitejește, fiind toți adevărați atleți. *Mat mulți deputați fură trântiți la pământ, palmele și loviturile curgeau fără întrerupere*; era o învălmășeală nemaî pomenită, in care grupuri-grupuri de deputați și drabanți se luptau desperat. Opozanții fură îmbrânțiți afară, clae peste gră-

magă; injurături triviale răsuna și un sgo mot infernal domnea. Nu de pe unul hai-nele au fost rupte și fața umflată de lovituri. Cum opozanții erau însă număroși, *covârșiră pe drabanți și rămânând stăpani in sală, au rupt și dărâmat tot de pe tribuna prezidențială, au nimicit fotografiile băncii ministeriale, și peste tot, un vandalism de nedescris s'a petrecut.*

Membrii guvernului și ai majorității nici n'au îndrăznit să se arate, ci stau pe coridorul ce duce in cancelariile ministeriale. E o agitație nemaî pomenită.

La orele 10, când vă telefonez, in jurul parlamentului e adevărată stare de așediu și se asigură că *Tisza a telefonat după poliție*, care venind, va încerca să restabilească ordinea. Drabanții au fost și ei concentrați și li-s'au dat noi instrucțiuni.

11 ore 20 minute.

Vandalismul opoziției continuă. In sala parlamentului s'affă numai opoziția. Drabanții toți 40 au fost bătuți și dați afară.

Rakovszky s'a suit pe pedestalul președintelui și a strigat:

— **Aici Percezel nu va mai presida!**

S'au ridicat baricade de scaune in jurul pedestalului prezidențial. Guvernamentalii nu cutează să între în sală. Opoziția este înarmată cu revolvere și bestoane de fer.

In momentul acesta intră Csávossy și le spune opoziționalilor că azi nu se va ținea ședință.

Nu plecăm d'aici!

Aici dormim!

Nu părăsim sala!

Strigă opoziționalii.

Partidul liberal va ținea la 12 ore ședință in clubul liberal.

POȘTA REDACȚIEI.

Chișineu. In numărul viitor dublu se va veni.

Pecica. Cum ați purces când cu candidarea de astă-vară și la alegerea pentru congregație, tot așa să puneți la cale și intrunirea! Un gând ș'o simțire să fiți toți, și va reuși.

Oradia. După apărarea obiectivă a d-lui N. Z., președintele, nu mai e nevoie să se publice și asta. Și de altfel noi suntem de credința anonimului (care pentru noi nu e anonim, ci bun prieten) ear corespondența d-lui Babi am publicat-o din respect pentru cei-ce au de discutat in public și subscriu părerile lor.

C. Lipova. Răspunsul cel mai demn ar fi fost dacă dl prota și ai sei convoca o adunare separată, ear nu așa, cercând să scape prin tangentă. Din partea rădnenilor a fost un act de lealitate și bună pornire când au căutat să pună la cale un lucru frumos in înțelegere cu D-Voastră.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

Atragem atențiunea on. p. asupra anuțului d-lui *Pollák Sándor*.

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestium din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, in Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.*

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).*

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).*

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).*

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spendându-se banii înaintea, — ori contra rambursă.

390 — 19

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Niehla.

INSERTIUNI și RECLAME.

În Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șaptesprezece mii coroane. Informațiunile se pot afla la administrația ziarului nostru.

438

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

Igaz Sándor

388

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

CIOBAN și NADRA

măstru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, facer de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia

448

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

ROTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul mineritilor.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățăcel.

Nr. Telefonului 438.

381

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadouri de Crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, giamantane de școală și piață, măsae și batiste alte multe lucruri alese pe care nu le înșirăm aci.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

KOSSAK JOZSEF

fotograf ces. imp. și cameral în Arad.

449

La Crăciun 1904.

Recomandă atelierul său fotografic unde se pregătesc fotografii după poze în diferite mărimi pe platin ori în aquarele pentru prețuri culante.

Fotografiile pregătite în atelierul meu în mărime naturală pe platin veritabil și squarele nici nu pot fi comparate cu lucrări ieftine de bazar și de târguri.

Când invit pe on. public pentru a face comande cât se poate de numeroase, tot odată ti recomand în binevoitoarea atențiune expoziția mea de Crăciun, care se poate vedea în vitrina mea.

Cu deosebită stimă:

KOSSAK JÓZSEF

fotograf ces. imp. și cameral.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin recerintelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând spriginul onoratului public, rămân

453

Cu deosebită stimă:

Brunner Béla

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialități.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

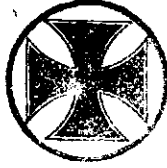
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tuiuri de ureche bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischiaz, undul în pat, rfuenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele adânci, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20' ani.

În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii care prețesc cu multumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

BANI

pe proprietăți de pământ, case până la 60—70% a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani.

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4¹/₂, 5%.

Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari.

Împrumut anticipativ nu este.

Szathmáry Dezső

440

institut de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.

(edificiul camerei advocației).

Agenți se acceptază.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

298

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

In urma lichidării și a sistării prăvăliei

mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrássy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!